

Sprawozdanie

Wydziału krajowego nad wnioskiem unormowania etatu osób i płac służby lekarskiej i administracyjnej przy szpitalu powszechnym we Lwowie, tudzież przy szpitalach Św. Łazarza i Św. Ducha w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Nad wnioskami naszymi względem:

1. reformy służby lekarskiej przy lwowskim szpitalu powszechnym;
2. ustanowienia posady magazyniera i podwyższenia płacy dla dwóch pisarzy kancelaryjnych przy zarządzie lwowskiego szpitalu powszechnego, — i względem
3. podwyższenia płac urzędników administracyjnych przy zarządach szpitali Św. Łazarza i Św. Ducha w Krakowie,

przeszedł Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 27. października 1869. do porządku dziennego, polecając nam, abyśmy na najbliższą sesję sejmową wygotowali projekt do zmian, w zarządzie i nrządzeniu służby lekarskiej w lwowskim szpitalu powszechnym i w szpitalach Św. Łazarza i Św. Ducha w Krakowie zaprowadzić się mających, i abyśmy zarazem przedłożyli wniosek co do stałego unormowania pensyi i płac dla urzędników i sług przy tych szpitalach, — zestawiony i ułożony w jedną systematyczną całość.

Niniejszem zdając sprawę z tego polecenia, mamy zaszczyt przedewszystkiem zauważać, iż nie czując się powołani do projektowania zmian w urzędzeniu służby lekarskiej w szpitalach bez zasięgnięcia zdania ludzi fachowych, zaprosiliśmy do zbadania tej sprawy kilku tutejszych lekarzy praktycznych, z urzędzeniami szpitali zagranicznych obeznanych, a mianowicie: panów doktorów Ziembickiego, Millereta, Krzeczunowicza, Gębarzewskiego i Bertleffa, dyrektora szpitalu lwowskiego.

Jak świadczy załączony pod A. odpis protokołu z dnia 24. marca 1870., to z wyjątkiem Dra Gębarzewskiego, który z powodu wyjazdu w naradzie udziału nie wziął, — zgodzili się ci panowie na następujące punkta zasadnicze:

1. Średni stan chorych w lwowskim szpitalu powszechnym nie jest tak znaczny, ażeby wymagał pomnożenia liczby oddziałów i mianowania większej ilości prymaryuszów. Należałoby więc pozostawić terażniejsze nrządzenie oddziałów do czasu pomnożenia się liczby chorych, gdyby z układu żwartego z c. k. Rządem przy odbiorze zarządu szpitalu nie wynikało obowiązkowe połączenie lwowskiego szpitalu głównego z klinikami, i szkołą chirurgiczną, i gdyby w układzie tym nie było zawarowane, iż profesorowie tej szkoły mają zarazem być i prymaryuszami przy szpitalu. — Gdy zatem katedry profesorskie są rzeczą główną, a prymaryaty koniecznym do nich dodatkiem, więc i wymagać trudno, ażeby powołani przez c. k. Rząd na te posady lekarze, oddawali się ordynowaniu z całą potrzebną gorliwością, żeby w oznaczeniu godzin na wykłady do potrzeb szpitalnych bezwzględnie stosować się mieli.

Z tego wynika, iż dopóki szkoła chirurgiczna nie będzie zwinięta, lub od szpitalu odłączona, — należy utrzymywać po dwa oddziały dla chorób wewnętrznych i zewnętrznych tak, ażeby profesorom przydzielane były mniejsze, zaś większe nowo zamianować się mającym prymaryuszom nie profesorom.

2. Niema potrzeby tworzyć osobnego oddziału dla chorób skórnych, gdyż byłby zbyt małym, — lecz pozostawić należy oddział chorób skórnych z oddziałem chorób kiłowych w połączeniu pod jednym prymaryuszem, i temuż przydać dwóch sekundaryuszów, z których jeden w razie powiększenia liczby chorych miałby pełnić obowiązki prymaryusza.

3. Obecna liczba sekundaryuszów jest niedostateczna, i przy każdym oddziale powinno być po dwóch sekundaryuszów.

Uważając atoli projektowany podział oddziałów chorób wewnętrznych i zewnętrznych za tymczasowy — wystarczy dla każdego z tych (po podziale) czterech oddziałów jeden sekundaryusz.

Toż samo z uwagi na małą ilość chorych w oddziałach oftalmicznym i położnic, wystarczy jeden sekundaryusz dla każdego z tych oddziałów.

4. Sekundaryusze powinni być podzieleni na dwie klasy z tą różnicą, iż sekundaryusze klasy pierwszej przy wyższej płacy, miałby obowiązek w razie potrzeby zastępować prymaryuszów. Zresztą powinni wszyscy pełnić te same obowiązki i być doktorami medycyny.

5. Ze względów powyż w punkcie 1-ym podniesionych, posady sekundaryuszów nie powinny być nadawane asystantom klinicznym.

6. Posady praktykantów chirurgicznych powinny być zwinięte jako nieodpowiadające celowi.

7. Oddział obłąkanych należy pozostawić bez zmiany aż do przeniesienia zakładu do Kulparkowa, gdyż ani pomnożenie liczby lekarzy, ani żadne inne reformy nie byłyby w stanie zaradzić złemu, pochodzącemu z braku miejsca do lepszego nmieszczenia tego oddziału.

8. Podzielone były zdania co do potrzeby ustanowienia osobnej posady prosektora, gdy bowiem jedni oświadczyli się stanowczo za tem, inni byli zdania, iż obowiązki prosektora mogą być powierzone jednemu z sekundaryuszów za dodatkową remuneracją.

9. Oświadczone się jednogodnie za powierzeniem obsługi i nadzoru chorych Siostram Miłosierdzia, upatrując w tem jedyną rękojmię, iż szpital swemu zadaniu odpowie.

10. Wreszcie co do płac lekarzy oświadczone się, ażeby

a. dotychczasowe płace prymaryuszów profesorów zatrzymać,

b. dla prymaryuszów nieprofesorów utworzyć trzy stopnie płac z pensją 600, 800 i 1.000 złr. w. a. rocznie bez dodatków.

c. dla sekundaryuszów oznaczyć adjuta w klasie I. po 400 złr., w klasie II. po 360 złr. rocznie z uwzględnieniem pomieszkania.

Na podstawie powyższych zdań komisji lekarskiej, wygotowano część dołączonego wniosku, odnoszącą się do zmian w służbie lekarskiej lwowskiego szpitalu powszechnego, przyczem Wydział krajowy od zdania komisji lekarskiej o tyle odstąpił, iż płace prymaryuszów oznaczył na 700 i 900 złr. w. a., zaś adjuta dla sekundaryuszów podniósł na 400 i 500 złr. w. a. z ewentualnym dodatkiem po 100 złr. w. a. na mieszkanie, sądząc, iż służba lekarska lepiej będzie pełniona, jeżeli sekundaryusze zamiast mieszkać w szpitalu obowiązani będą z kolei pełnić w nim obowiązki dyżurne; a że z drugiej strony pomieszczenie pewnej liczby sekundaryuszów w szpitalu może się okazać korzystniejszym lub nawet potrzebnem, uznano za stosowne wynagrodzenia za mieszkanie nie wliczać do płacy.

Odstępując również od zdania komisji lekarskiej, Wydział krajowy jest za zatrzymaniem dotychczasowych praktykantów chirurgicznych nie tyle ze względu na konieczną potrzebę służby szpitalnej, lecz żeby uczniom szkoły chirurgicznej, dopóki takowa istnieje, dać sposobność praktycznego kształcenia się. Zresztą chodzi tu tylko o wydatek (dla sześciu po 150 złr.) 900 złr. w. a. rocznie, a pomoc praktykantów nie może być obojętną, zwłaszcza w oddziałach położnic i chorób kobiecych, chorób kiłowych i w oddziale dla mężczyzn obłąkanych, w których nie zostaną wyręczeni przez Siostry Miłosierdzia.

Dla prymaryuszów którzy są oraz profesorami, a mianowicie dla dotychczasowych prymaryuszów oddziałów: a) chorób wewnętrznych, b) chorób zewnętrznych i c) położnic — nie proponuje Wydział krajowy (zgodnie z opinią komisji lekarskiej) żadnego podwyższenia płac a to z powodów, że dotychczasowe płace prymaryuszów (profesorów) oddziału chorób wewnętrznych i oddziału chorób zewnętrznych, z uwagi na umniejszony zakres czynności i zajęcia, wynikający z projektowanego przepołowienia tych oddziałów, — uważać należy za dostateczne, zaś co się tyczy dotychczasowej płacy prymaryusza położnic, to jakkolwiek jest ona bardzo mierną, zauważać

potrzeba, że i w innych podobnych zakładach profesorowie położnictwa, będący oraz prymaryuszami Zakładu, płatni są z funduszu edukacyjnego, a z funduszków krajowych pobierają tylko dodatki.

Nadto zauważa się co do projektowanego nowego etatu plac lekarzy przy lwowskim szpitalu powszechnym, że takowy o ile dotyczy samych prymaryuszów, zdaniem Wydziału krajowego, zgodnem z opinią komisji lekarskiej powinien wchodzić w życie częściowo, w miarę obsadzenia posad nowymi lekarzami. Wyjątek wszakże zrobić należy dla Dra Hawranka, prymaryusza oddziału chorób ocznych, który obowiązki te pełni od 29. lat bezpłatnie, a przeto zasługuje na uwzględnienie.

Względem zmian w służbie lekarskiej krakowskich szpitali Św. Łazarza i Św. Ducha, nie wygotowano żadnego wniosku, Wydział krajowy sądzi bowiem, że dopiero po wybudowaniu nowego dla obydwóch szpitali gmachu szpitalnego, można będzie przystąpić do reorganizacji stanowczej i uzasadnionej, i dla tego ograniczył się Wydział krajowy na proponowaniu postawienia lekarzy przy szpitalach krakowskich na równi z lekarzami przy lwowskim szpitalu powszechnym.

Z kolei przystępujemy do sprawy zarządu i obsługi chorych w lwowskim szpitalu powszechnym.

Wydział krajowy przekonany o niemożności zapewnienia chorym dobrej obsługi przez osoby prywatne, nawet przy znacznym podwyższeniu plac, a idąc za zdaniem komisji lekarskiej (wyżej pod p. 9. przytoczonym) popartem, przez własne doświadczenia w szpitalach Św. Łazarza i Św. Ducha w Krakowie zrobione, zawarł z wizytatorką Sióstr Miłosierdzia układ (o którym w sprawozdaniu z ogólnych czynności Wydziału krajowego mowa), mocą którego powierzona będzie tyuże Siostrom od 1. grudnia 1870 r. obsługa chorych, a od 1. stycznia 1871 r. pralnia i magazyn podręczny. Tym sposobem usunięty zostanie zdaniem Wydziału krajowego najważniejszy powód do słusznych skarg na niedbalstwo dozorców i dozorczyń, na złe obchodzenie się z chorymi, na rozliczne malwersacye i nadużycia z przeznaczonym dla chorych wiktem, pościelą i bielizną, i na rozmaite inne nieporządki, przeciw czemu ani pilny dozór, ani zagrożenie karami i rzeczywiste tych zastosowanie, ani też z drugiej strony zachęta udzielanych za dobre zachowanie się nagród w zupełności zaradzić nie jest w stanie i nie zaradzi, zwłaszcza gdy przy nieodpowiednim wynagrodzeniu a ciężkiej i nie pojętej pracy, do służby szpitalnej zgłaszają się po większej części ludzie, nie mogący znaleźć innego zarobku, lub szukający zysków ubocznych nie koniecznie godziwych. —

Wydział krajowy silnie przekonany o konieczności tej reformy, nie wahał się przeprowadzić ją pod własną odpowiedzialnością, tem więcej, iż z tego powodu nie przewiduje żadnego zwiększenia wydatków. Chociaż bowiem w budżecie na rok 1871 umieszczoną została kwota 5.200 złr. na utrzymanie Sióstr Miłosierdzia, to za to zmniejszy się wydatek na dozorców i dozorczyń chorych, odpadnie potrzeba trzymania magazyniera i jego pomocnika, a co najważniejsza, okazać się powinna wielka oszczędność w wydatkach na lekarstwa, które w znacznej części mogą być przyrządzane przez Siostry Miłosierdzia.

Oszczędność ta, o ile sądzić można, dojdzie do tego znaczenia, że zapewne pokryje cały koszt utrzymania Sióstr Miłosierdzia.

Dopóki ta zmiana w życie nie wejdzie, nie da się nic stanowczego powiedzieć o ilości potrzebnych dozorców, dozorczyń i innych sług, a to tem mniej, gdy liczba tej służby zawisła i od ilości chorych i dla tego ciąglem zmianom ulega.

Nakoniec co się tyczy urzędników administracyjnych, nie zachodzi wprawdzie potrzeba zmienienia ich liczby, wszakże z uwagi na doświadczoną potrzebę ciągłego opłacania po trzech i więcej pisarzy dziennych dla pomocy kancelaryi zarządu, Wydział krajowy wnosi na ustanowienie jeszcze jednej posady pisarza stałego. Natomiast zachodzi potrzeba podniesienia pensyi tych urzędników administracyjnych, gdyż pensye te dawno ustanowione nie odpowiadają już dzisiejszym stosunkom i ciągle wznagającej się drożyznie. Potrzebę uznał już Wysoki Sejm roku zeszłego, bo jakkolwiek przeszedł do porządku dziennego nad wnioskiem Wydziału krajowego o podniesienie plac, udzielił przeciw Wydziałowi krajowemu w budżecie na rok 1870. kwotę 6.662 złr. w a. do rozporządzalności, już to:

- a) na wynagrodzenie dla urzędników i służby lekarskiej przy szpitalu głównym we Lwowie i przy szpitalu Św. Łazarza i Św. Ducha w Krakowie — lub też
- b) na tymczasowe utworzenie i obsadzenie nowych posad przy tychże szpitalach.

Nadto nchwalił Wysoki Sejm, że udzielone wynagrodzenia powyższe, mają być wypłacane corocznie aż do odwołania lub stanowczego uregulowania plac.

Z powyższego więc kredytu otrzymali w r. 1870. dodatki do plac urzędnicy przy szpitalach krakowskich, jako zasłużeni a najgorzej płatni: prymaryusz oddziału obłąkanych w szpitalu Św. Ducha w Krakowie, i dwóch pisarzy przy zarządzie lwowskiego szpitalu powszechnego. Nie wiedząc jaka będzie przyszła uchwała Wysokiej Izby, nie uważał Wydział krajowy za stosowne tworzyć nowe posady tymczasowe, a że tym sposobem większa połowa pomienionego kredytu na rok 1870. wyczerpaną nie zostanie, uznał Wydział krajowy za właściwe, oszczędności te użyć na pokrycie kosztów, połączonych z zaprowadzeniem Sióstr Miłosierdzia do szpitalu lwowskiego, ażeby tym sposobem uniknąć dodatkowego obciążenia budżetu.

- B. C.** Dla lepszego uwidocznienia, posłużą załączone pod B, C, D, E, cztery tablice, a mianowicie tablica pod B.
D. E uwidocznia po jednej stronie obecny, po drugiej projektowany na przyszłość etat służby lekarskiej, zaś tablica pod C. służby administracyjnej przy szpitalu powszechnym we Lwowie, następnie tablice D. i E. zawierają podobne zestawienie obecnego i projektowanego etatu służby lekarskiej i administracyjnej przy szpitalach Św. Łazarza i Św. Ducha w Krakowie. W myśl więc powyższych danych ułożony: „projekt etatu osób i plac służby lekarskiej i administracyjnej dla szpitalu powszechnego we Lwowie, służący oraz za wzór do wyznaczenia plac dla lekarzy i urzędników przy szpitalach Św. Łazarza i Św. Ducha w Krakowie“.

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiej Izbie w załączeniu z prośbą:
 Wysoki Sejm raczy temu projektowi uchwałą swoją nadać moc obowiązującą.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 10. sierpnia 1870.

Leon Książę Sapicha,
 Marszałek krajowy.

Bazyli Kowalski,
 Zast. Członka Wydz. kraj.

Projekt.

Etat osób i plac służby lekarskiej i administracyjnej dla szpitalu powszechnego we Lwowie, służący oraz za wzór do wyznaczenia plac dla urzędników i lekarzy przy szpitalach Św. Łazarza i Św. Ducha w Krakowie.

Art. I. Służba lekarska.

§. 1. Jak długo istnieje obowiązkowe połączenie lwowskiego szpitalu powszechnego z klinikami, szkołą chirurgiczną i praktycznym wykładem dla akuszerki, i jak długo z mocy tego obowiązkowego połączenia zastrzeżonem zostaje, że profesorowie pomienionej szkoły są zarazem prymaryuszami przy szpitalu, również jak długo Zakłady krajowe dla położnic i obłąkanych pod jednym zarządem i Dyrekcją, i w jednym gmachu z szpitalem powszechnym we Lwowie są złączone, ustanawia się dla tegoż szpitalu następujące prymaryaty i sekundaryaty:

a) w Zakładzie chorych:

1. i 2. dla oddziału medycznego (chorób wewnętrznych) dwa prymaryaty, jeden z kliniką i mniejszą połową chorych dla profesora, i temuż dodany będzie jeden sekundaryusz, zaś drugi prymaryat dla większej połowy chorych bez kliniki dla prymaryusza nie profesora także z pomocą jednego sekundaryusza.
3. i 4. dla oddziału chirurgicznego (chorób zewnętrznych) również dwa prymaryaty, urządzone w sposób powyższy z pomocą dwóch sekundaryuszów, po jednym przy każdym prymaryacie.
5. dla oddziałów syfilitycznego i psorycznego (chorób kiłowych i skórnych), jeden prymaryat dla nieprofesora i dwóch sekundaryuszów, wreszcie
6. dla oddziału oftalmicznego (ocznego), jeden prymaryusz nie profesor i jeden sekundaryusz, następnie

b) w Zakładzie położnic:

7. dla oddziału położnic z kliniką i oddziałem chorób kobiecych jeden prymaryat pod profesorem, jeden sekundaryusz i akuszerka, — nakoniec

c) w Zakładzie obłąkanych:

8. tak dla oddziału mężczyzn jak i dla oddziału kobiet tylko jeden prymaryat, dla nieprofesorów z pomocą dwóch sekundaryuszów,

§. 2. Ogółem przeto ustanawia się: ośmiu prymaryuszów, dziesięciu sekundaryuszów, jedna akuszerka i sześć miejsc dla chirurgicznych praktykantów płatnych, których dyrektor szpitalu według potrzeby przydziela do pojedynczych oddziałów.

§. 3. Da prymaryuszów ustanawia się dwie klasy płac:

dla czterech po 900 złr. rocznie, dla czterech po 700 złr. z tą uwagą, że prymaryusze profesorzy pozostają przy dotychczasowych płacach swych i że w ogóle pomienione place nowe, z wyjątkiem dla prymaryusza oddziału oftalmicznego nadawane będą dopiero z nową nominacją.

§. 4. Dla sekundaryuszów ustanawia się dwie klasy adjutów, a to:

dla pięciu po 500 złr. w. a. rocznie, a dla pięciu po 400 złr. rocznie z dodatkiem pomieszkania, z opałem i oświetleniem, lub w zamian za te emolumenta po 100 złr. roczniego relutum dla każdego.

Każdy sekundaryusz musi być doktorem medycyny, a sekundaryusze klasy pierwszej, mają w razie potrzeby zastępywać swych prymaryuszów.

§. 5. Akuszerka pobierać będzie płacę roczną 300 złr. w. a. z dodatkiem 10 złr. na świece.

§. 6. Praktykańci otrzymają wspólne pomieszkanie w naturze z opałem i oświetleniem i dla każdego z sześciu, wyznacza się adjuta po 150 złr. rocznie.

§. 7. Posady prymaryuszów i akuszerki są stałe, posady sekundaryuszów i praktykantów są niestałe i nadawane będą tylko na przeciąg dwóch lat — Sekundaryusze odznaczający się zdolnościami i pilnością, mogą być zatrzymani i na drugie dwulecie.

Art. II. Służba administracyjna.

§. 1. Na czele administracji szpitalu tak pod względem sanitarno-policyjnym jak i ekonomicznym, stoi Dyrektor szpitala. — Tenże pobiera płacę 1.200 złr. w. a. z obowiązkiem mieszkania w szpitalu. Gdyby mieszkanie nie mogło mu być wyznaczonem, wypłacanem mu będzie 300 złr. w. a. rocznie na mieszkanie.

Posada Dyrektora szpitalu jest stałą.

§. 2. Bezpośredni zarząd sprawować będą dwaj stali i solidarnie odpowiedzialni urzędnicy: Rządca i kontrolor, od których wymagana jest kaucya, wyrównywająca rocznej płacy każdego. Rządca otrzyma mieszkanie w naturze z dodatkiem 12-tu sagów drzewa opałowego i 800 złr. płacy rocznej. Kontrolor otrzyma 600 złr. płacy rocznej i 200 złr. na mieszkanie.

§. 3. Do pomocy kancelaryi zarządu szpitalu i Dyrekcji ustanawia się trzy posady pisarzy stałych.

Pierwszy pisarz otrzyma 500 złr. płacy rocznej, a to 395 złr. w. a. z funduszów szpitalnych, a 105 złr. w. a. wypłacanych z funduszu klinicznego.

Płaca 2-o i 3-o pisarza stałego ustanawia się na 480 złr. w. a. rocznie dla każdego. Liczbę pisarzy dziennych (gdyby byli potrzebni) i ich wynagrodzenie Wydział krajowy oznaczy.

§. 4. Do właściwych usług ustanawia się posadę woźnego z płacą 300 złr. rocznie i 60 złr. na przepisany ubiór, tudzież posady dwóch odźwiernych, pierwszego z płacą 250 złr. rocznie, drugiego z płacą 200 złr. i po 60 złr. rocznie dla każdego na przepisany ubiór.

Posady woźnego i odźwiernych są stałe, a nadto staraniem będzie Wydziału krajowego, aby ci słudzy według możliwości otrzymać mogli i mieszkanie w naturze bez żadnych dodatków.

§. 5. Do obsługi maszyny parowej i wykonywania pomniejszych robót i reperacji domowych, utrzymanym będzie egzaminowany maszynista-słusarz. Tenże nie należy do rzędu stałych sług i otrzyma wynagrodzenie rocznych 500 złr. i mieszkanie z opałem w naturze.

§. 6. Na wniosek Dyrektora i przełożonej Siostr Miłosierdzia, którym na mocy osobnej ugody obsługa i pielęgnowanie chorych powierzonom zostało, — oznaczy Wydział krajowy liczbę i wynagrodzenie dozorców i dozorczyń, stróżów, posługaczów i parobków, — którzy do rzędu stałych sług nie należą, lecz uważani będą jako ad nutum amoribiles.

Toż samo stosować należy względem praczek, szwaczek i tym podobnej innej w zarządzie gospodarczym pomocy podrzędnej.

Art. III. Płace lekarzy, urzędników i sług na posadach stałych, wypłacane będą w miesięcznych ratach z góry, zaś przyznane dodatki na mieszkanie, w kwartalnych ratach z góry na dniu 1. stycznia, 1. kwietnia, 1. lipca i 1. października.

Adjuta sekundaryuszów wraz z relutum za emolumenta, wypłacane będą w miesięcznych ratach z dołu.

Art. IV. Aż do dalszego w tej mierze postanowienia, upoważnia się niniejszem Wydział krajowy, ażeby płace lekarzy, urzędników i sług przy szpitalach Św. Łazarza i Św. Ducha w Krakowie, które uzna za nieodpowiednie — według wzoru powyższego (art. I. i II.) wyrównał wyznaczeniom rocznych dodatków aż do czasu stanowczego uregulowania etatu.

Art. V. Uchwała niniejsza wchodzi w życie z nadejściem roku 1871.

A.

Protokół

narad komisji lekarskiej, zebranej z polecenia Wydziału krajowego w celu dania opinii w sprawie reorganizacji w służbie lekarskiej w lwowskim szpitalu powszechnym.

Działo się w biurze V. Wydziału krajowego dnia 24. marca 1870. r. o godzinie 5ej z południa.

Obecni: Dr. Krzeczunowicz, Dr. Milleret, Dr. Ziembicki, Dr. Berthleff dyrektor szpitalu, Cezar Haller referent spraw szpitalnych w Wydziale krajowym, Antoni Grott, koncypient Wydziału krajowego.

Po skonstatowaniu, iż Dr. Gębarzewski zaproszony do komisji, zmuszony był wyjechać i z tego powodu w naradach udziału wzięść nie może, zagaił referent posiedzenie wyluszczeniem powodów, które skłoniły Wydział krajowy do zebrania komisji z ludzi fachowych, przedstawił cyfry stanu chorych na różnych oddziałach i obecny stan służby lekarskiej, a wezwany przez komisję do przewodniczenia, poddał pod obrady przygotowane pytania.

1.

Czy zachodzi potrzeba pomnożenia oddziałów w lwowskim szpitalu powszechnym i wielu chorych należy liczyć w przecięciu na oddział?

Po dłuższej dyskusji zgodziła się komisja, jak następuje:

W oddziale chorób wewnętrznych można liczyć 100 do 120 chorych na jednego prymaryusza. Ta liczba przeciętna może być chwilowo o wiele przekroczoną bez przeciążenia prymaryusza i bez szkody dla chorych.

W oddziale chorób zewnętrznych, nie powinno się mieścić przeciętnie więcej jak 70 chorych.

Ze względu więc na ilość chorych, nie byłoby potrzeby tworzenia nowych oddziałów dla chorób wewnętrznych i zewnętrznych w tutejszym szpitalu powszechnym, wszelako potrzeba ta zachodzi z powodu, iż prymaryusze tych oddziałów są zarazem profesorami i dyrektorami klinik, nie mają zatem czasu na ordynowanie w szpitalu i zmuszeni są odbywać ordynacje w godzinach niestosownych, ponieważ najlepsze godziny ranne mają zajęte przez prelekcje i kliniki.

Gdy zaś terazniejszym prymaryuszom, a oraz profesorom, ich praw nabytych odejmować nie można i w żadnym razie rozdział prymaryatów od katedr profesorskich nie mógłby nastąpić bez zezwolenia c. k. Rządu, należy więc tym-

czasowo utworzyć nowe oddziały chorób wewnętrznych i zewnętrznych z prymaryuszami nie profesorami, profesorom zaś zostawiać obok klinik tylko małe oddziały szpitalne.

Gdy nadejdzie pora po temu i nadarzy się sposobność, należy się starać o zupełne i stanowcze oddzielenie prymaryatów szpitalnych od katedr profesorskich, co byłoby dla szpitala ze wszelkich miar pożądane.

Co do oddziału chorób syfilitycznych i skórnych, zgodzili się członkowie komisji na pozostawienie go w dotychczasowym stanie, z powodu, że osobny oddział chorób skórnych liczyłby za małą ilość chorych.

2.

Jaka powinna być ilość sekundaryuszków?

Komisja jednogłośnie oświadczyła się za dodaniem dwóch sekundaryuszków do każdego oddziału. Wyjątek stanowią jednak mają oddziały chorób wewnętrznych i zewnętrznych, jeżeli zostaną podzielone i oddział chorób ocznych, przy których dość będzie po jednym sekundaryuszu.

Dla oddziału chorób syfilitycznych i skórnych, potrzebni są dwaj zdolni sekundaryusze, z których jeden miałby w razie potrzeby pełnić obowiązki prymaryusza.

3.

Czy sekundaryusze mają być podzieleni na klasy? W razie takiego podziału, jaka ma między nimi zachodzić różnica?

Jednomyślnie uchwalono:

Sekundaryusze powinni się dzielić na dwie klasy. Obowiązki wszystkich mają być jednakie z tą tylko różnicą, iż w razie nieobecności prymaryusza zastępuje go z prawa sekundaryusz I-ej klasy.

4.

Czy praktykanci chirurgiczni są potrzebni?

Komisja oświadczyła się jednomyślnie za usunięciem praktykantów chirurgicznych i za ustanowieniem w ich miejsce bezpłatnych sekundaryuszków.

5.

Jakie ma być wynagrodzenie lekarzy?

Uchwalono, ażeby prymaryusze byli podzieleni na trzy klasy, według części służby i wielkości położonych zasług. Płace ich mają wynosić po 600, 800 i 1000 złr. w. a., lecz płace prymaryuszków profesorów nie mają być podwyższone.

Płace sekundaryuszków po 300 i 400 złr. uznano za dostateczne.

6.

Czy z reorganizacją oddziału obłąkanych należy wstrzymać się aż do jego przeniesienia ra Kulparków, lub czy należy zrobić zmiany i jakie?

Jednomyślnie uchwalono, iż należy oddział ten pozostawić w stanie terażniejszym, z powodu braku miejsca i niestosownego umieszczenia obłąkanych, nie pozwalającego przeprowadzenia skutecznej reformy.

2.
Czy pożądanem jest oddanie pielęgnowania chorych Siostram Miłosierdzia?

Komisya oświadczyła się jednomyślnie za oddaniem obsługi i nadzoru chorych Siostram Miłosierdzia, pod warunkiem, żeby im nie był powierzony zarząd szpitalu i żeby nie oddawano im żywienia chorych jako przedsiębiorstwa.

Nakoniec wniósł p. Dyrektor Berthleff potrzebę mianowania osobnego prorektora.

Zdania członków komisji były podzielone. Podczas gdy jedni zgadzali się z wnioskiem, inni oświadczyli się za powierzeniem tej funkcji jednemu z sekundaryszów, któryby za to pobierał dodatek do płacy.

Na tem posiedzenie zakończono.

B. Etat osób i płac służby lekarskiej

Teraźniejszy w r. 1870.

Zakład	Oddział	ilość łóżek (chorych)	PRYMARYUSZE			SEKUNDARYUSZE		
			ilość	płaca złr. w. a.	dodatek na fiakra	ilość	adjutum złr. w. a.	z dodatkiem mieszkania opalonego i relutum w su- mie 10 złr. w. a.
Chorych	I. medyczny z kliniką	200 16	jeden profesor	630	63	jeden	360	ut supra
	II. chirurgiczny z kliniką	100 16	jeden profesor	630	—	jeden	360	ut supra
	III. syfilityczny psoryczny	140 60	jeden nieprofesor	630	105	jeden	360	ut supra
	IV. oftalmiczny	50	jeden nieprofesor	—	—	—	—	—
Położnic	położnicza*) klinika chorób płciowych	60 10 18	jeden profesor	—	do płacy profesora 210 złr.	jeden	360	ut supra
Obłąkanych	a) mężczyzn b) kobiet	260	jeden nieprofesor	630	63	dwoch	360 i 400	nt supra
S.	sześć	930	sześciu	2520	441	sześciu	2200	reluta za świece 60złr.

Dodatek na wszystkie zakłady sześciu praktykantów z adjutum po 150 = 900 złr. w. a.

*) UWAGA do tego oddziału. Akuszerka z płacą 210 złr., pomieszkanie opalone i za świece 10 złr. w. a.

przy szpitalu powszechnym we Lwowie.

Na przyszłość po r. 1870. według przedłożonego Wysokiemu Sejmowi wniosku Wydziału krajowego.

Oddział	ilość łóżek (chorych)	PRYMARYUSZE			SEKUNDARYUSZE		
		ilość	placa złr. w. a.	dodatek na fiakra	ilość	adjutum złr. w. a.	z dodatkiem mieszkania z opałem i światłem, albo rełutum 100 złr. w. a.
I. medyczny z kliniką	70 16	jeden profesor	630	63	jeden	400	ut supra
II. medyczny	130	jeden nieprofesor	$\frac{700}{900}$	—	jeden	500	ut supra
III. chirurgiczny z kliniką	34 16	jeden profesor	630	—	jeden	400	ut supra
IV. chirurgiczny	66	jeden nieprofesor	$\frac{700}{900}$	—	jeden	500	ut supra
V. syfilityczny psoryczny	140 60	jeden nieprofesor	630	105	{ dwóch	{ 400 i 500 }	ut supra
VI. oftalmiczny	50	jeden nieprofesor	$\frac{700}{900}$	—	jeden	400	ut supra
położnicza*) klinika chorób płciowych	60 10 8	jeden profesor	—	do płacy profesora 210 złr.	jeden	500	ut supra
a) mężczyzn b) kobiet	260	jeden nieprofesor	630	63	{ dwóch	{ 400 i 500 }	ut supra
o ś m	930	o ś m i u	$\frac{4620}{5220}$	441	dziesięciu	4500	aut: zero 0 aut 1000

Na wszystkie zakłady sześciu praktykantów po 150 złr. = 900 złr. w. a. rocznie.

*) UWAGA do tego oddziału. Akuszerka z płacą 300 złr. w. a., rełutum za świece 10 złr.

C. Etat osób i płac służby administracyjnej

Obecnie w roku 1870.

Porządek	P O S A D Y	Należytość roczna w złotych wal. austr.						Razem	U W A G A
		płaca	dodatek	emolumenta					
				mieszkanie	drzewa opało- wego sagów	na świece	na ubiór		
1	Dyrektor	840	—	420	—	—	—	1260	—
2	Rządca	630	—	w naturze	12	16	—	846	{ 12 sag. drzewa i mieszkanie
3	Kontrolor	525	—	160	10	12	—	697	
4	Magazynier	400	—	w naturze	—	—	—	400	mieszkanie
5	tegoż pomocnik	144	—	—	—	—	—	144	—
6	1-szy pisarz	210	105	—	—	—	—	315	{ 105 zhr. w. a. z fun- duszu klinicznego
7	2-gi pisarz	315	105	—	—	—	—	420	
8	Dyurnista	(po jednemu złotemu 25 cent. w. a.)						457	—
9	dtto	(po złotemu wal. austr.)						365	—
10	dtto	dtto		dtto				365	—
11	1-a praczka	250	—	w naturze	—	—	—	250	mieszkanie
12	Szwaczka	105	—	dtto	—	—	—	105	dtto
13	1-szy odźwierny	168	—	dtto	—	—	63	231	dtto
14	2-gi odźwierny	105	—	dtto	—	—	63	168	dtto
15	Nadzorca domu	210	—	dtto	—	10	—	220	dtto
16	Woźny	150	60	dtto	—	—	56	266	dtto
17	Maszynista	500	—	dtto	—	—	—	500	dtto

przy głównym szpitalu powszechnym we Lwowie.

Na przyszłość według przedłożonego Wysokiemu Sejmowi projektu Wydziału krajowego.

Porządek	P O S A D Y	Należytość roczna w złotych wal. austr.					Razem	U W A G A
		płaca	emolumenta					
			mieszkanie	drzewa opatowego sagów	na świece	na ubiór		
1	Dyrektor	1200	300	—	—	—	1500	—
2	Rządca	800	w naturze	12	—	—	800	} mieszkanie i 12 sagów drzewa
3	Kontrolor	600	200	—	—	—	800	
4	1-szy pisarz	395	—	—	—	—	395	} i z funduszu klinicznego 105 r. w. a.
5	2-gi pisarz	480	—	—	—	—	480	
6	3-ci pisarz	480	—	—	—	—	480	
7	Dyurnista	(po złotemu wal. austr. dziennie)					365	—
8	Maszynista	500	w naturze	—	—	—	500	mieszkanie
9	1-szy odźwierny	250	dtto	—	—	60	310	dtto
10	2-gi odźwierny	200	dtto	—	—	60	260	dtto
11	Woźny	300	dtto	—	—	60	360	dtto

D. Etat osób i płac służby lekarskiej

przy szpitalach Św. Łazarza i Św. Ducha w Krakowie.

Teraźniejszy w r. 1870.

Na przyszłość po r. 1870.

Szpital	Oddział	Posada	Należytość roczna złotych w. a.							UWAGA	Należytość roczna złotych w. a.			
			I łaca	adju- tum	Dodatek		relu- tum za wikt	Razem	płaca		adjutum	na mieszka- nie	Razem	
					do płacy	na mieszka- nie								
Św. Łazarza.	Chorób wewne- trznych	ordynaryusz	750	—	—	—	—	—	750	—	750	—	—	750
		assystent	—	—	400	—	80	—	480	—	—	400	80	480
	Chorób ze- wnętrznych	ordynaryusz	750	—	—	—	—	—	750	—	750	—	—	750
		assystent	—	—	400	—	80	—	480	—	—	400	80	480
	Położnic	assystent	420	—	—	—	40	—	460	—	—	420	80	500
		akuszerka	78	75	—	—	—	180	258	75	300	—	—	300
			Suma							3.178	75			3.260
Św. Ducha.	Syfilitycznych	primaryusz	625	—	—	—	—	—	625	—	625	125	—	750
		sekundaryusz	—	—	400	—	80	—	480	—	—	400	80	480
	Obląkanych	ordynaryusz	500	—	—	250	—	—	750	—	500	250	—	750
		Suma							1.855			1.930		

E. Etat osób i płac

przy szpitalu Św. Łazarza

Terażniejszy w roku 1870.

Szpital	Posady	Należytość roczna złotych wal. austr.						Razem	U W A G A.
		płaca	remu- nera- cya	emolumenta					
				mieszka- nie	opał	świece	doda- tek		
Św. Łazarza	Dyrektor	—	420	—	—	—	—	420	z funduszu szpitala Św. Du- cha 210 złr. w. a.
	Rządca	500	—	w naturze	50	6	294	850	mieszkanie
	Kontrolor	400	—	80	—	—	220	700	—
	Kancelista	250	—	—	—	—	150	400	—
	Woźny	200	—	—	—	—	100	300	—
Św. D u c h a	Dyrektor	—	210	—	—	—	—	210	z funduszu szpitala Św. Ła- zarza 210 złr. w. a.
	Rządca	375	—	180	50	13	215	833	—
	Pisarz	—	365	—	—	—	215	580	—
	Woźny	200	—	—	—	—	100	300	—
							4593		

służby administracyjnej.

i Św. Ducha w Krakowie.

Na przyszłość po roku 1870.

Szpital	Posady	Należytość roczna złotych wal. austr.							U W A G A.
		płaca	remu- nera- cya	emolumenta				Razem	
				mieszka- nie	opał	świece	doda- tek		
Św. Łazarza	Dyrektor	—	420	—	—	—	280	700	i z funduszn szpitala Św. Ducha 300 złr. w. a.
	Rządca	500	—	w naturze	40	6	294	840	—
	Kontrolor	400	—	100	—	—	200	700	—
	Kancelista	250	—	—	—	—	200	450	—
	Woźny	200	—	—	—	—	100	300	—
Św. D u c h a	Dyrektor	—	210	—	—	—	90	300	i z funduszu szpitala Św. Łazarza 700 złr. w. a.
	Rządca	375	—	180	50	13	215	833	—
	Pisarz	—	365	—	—	—	215	580	—
	Woźny	200	—	—	—	—	100	300	—
							5.003		

LWÓW 1870.

Z DRUKARNI INSTYTUTU STAUROPIGIAŃSKIEGO,

pod zarządem Stefana Huczковского.